

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව - 2016

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවේ (“සංස්ථාව”) 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනය, 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1957 අංක 49 දරන රාජ්‍ය කාර්මික සංස්ථා පනතේ 29(2) වගන්තිය සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර සංස්ථාවේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රසිද්ධියට පත්කළ යුතුයැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණන මතය පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000-1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවයන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තෙරවන්නේද යන්න පිළිබඳව සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිතිය අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළ වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිත උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) හා (4) උපවගන්ති වලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් හා උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 අභිතකර මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලට ගැලපීම් කර තිබුණේ නම් අනුගාමී මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බොහොමයක් මූලිකාංග වලට ප්‍රමාණාත්මක ලෙස බලපෑ හැකිව තිබුණි.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 අභිතකර මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වල වැදගත් බව හේතුවෙන් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු නොකරණ බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති (LKAS/SLFRS)

පහත සඳහන් ප්‍රමිති වලින් බැහැරවීමේ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ශ්‍රී ලංගිපු - 01, මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

ප්‍රමිතියේ 32 ඡේදය ප්‍රකාරව, ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති මගින් අවශ්‍ය හෝ අවසර දී ඇත්නම් මිස වත්කම් හා වගකීම් සහ ආදායම් හා වියදම් එකිනෙකට හිලවී නොකළ යුතුය. කෙසේ වුවද, ණයහිමි ගිණුම්, උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ගිණුම්, උපවිත හා ප්‍රතිපාදන ගිණුම්, ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනයේ (NEMO) ණයහිමි ගිණුම් සහ වැඩ ආරම්භ කිරීමේ අත්තිකාරම් ගිණුම්වල හර ශේෂයන් එම ගිණුම්වල බැර ශේෂයට එරෙහිව හිලවී කර තිබුණි. එබැවින් එම ගිණුම්වල බැර ශේෂයන් පිළිවෙලින් රු.44,316,910, රු.193,525,178, රු.101,764,588, රු.25,191,232 සහ රු.309,493,310 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංගිපු - 02, තොග

ප්‍රමිතියේ විධිවිධාන වලට අනුව, තොගය පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන වටිනාකමින් අඩු අගයට අගය කළ යුතුය. එසේ වුවද, 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිම් භාණ්ඩ හා අමුද්‍රව්‍ය තොගවල පිරිවැය ශුද්ධ උපලබ්ධි වටිනාකමෙන් සියයට 95 කට අගය කර තිබුණි. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති විකුණුම් පිරිවැයේ නිරවද්‍යතාවය පිළිබඳ විගණනයේදී සැහීමකට පත්විය නොහැකි විය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංගිපු - 16, දේපල, පිරිසත හා උපකරණ

සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වී ඇති පිළිවෙලින් රු.50,492,060 ක් සහ රු.2,723,962 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් හා මෘදුකාංග පිරිවැය එම වත්කම්වල ප්‍රයෝජනවත් ආයු කාලය සමාලෝචනය කිරීමෙන් තොරව අබණ්ඩව භාවිතා කර තිබුණි. තවද, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති - 08 ප්‍රකාරව ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය සංශෝධනය කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකාව - 05, විකිණීම සහ අත්හිටවූ මෙහෙයුම් සඳහා තබා ඇති ජංගම නොවන වත්කම්

පිරිවැය පිළිවෙලින් රු.3,000,000 සහ රු.500,000 වූ ක්‍රෝලර් ක්‍රේන් යන්ත්‍රය සහ වායු සම්පීඩකය 2017 වර්ෂයේදී අපහරණය කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල විකිණීම සඳහා තබා ඇති ලෙස වර්ගීකරණය නොකර එම වත්කම් ස්ථාවර වත්කම් ලෙස දක්වා තිබුණි.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකාව - 37, වෙන්කිරීම්, අසම්භාව්‍ය බැරකම් හා අසම්භාව්‍ය වත්කම්

(i) 2013, 2014 සහ 2015 වර්ෂ සඳහා නොගෙවූ එකතුකළ අගය මත බදු සහ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආර්ථික සේවා ගාස්තු මත දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පනවන ලද පිළිවෙලින් රු.250,519,976 ක සහ රු.2,598,573 ක දඩ මුදල් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කිසිදු වෙන්කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි.

(ii) දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉදිකිරීම් වැඩබිමෙහි වාහන රථගාලට සෝපානයක් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ඩීසල් ඉංජිනියරින් මෝටර් සමාගම (DEMO) සංස්ථාවට එරෙහිව රු.96,942,000 ක් ඉල්ලා නඩුවක් ගොනු කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මේ සම්බන්ධයෙන් අනාවරණය කර නොතිබුණි.

(iii) තවද, උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ සැපයුම්කරුවන් විසින් සංස්ථාවට එරෙහිව ගොනු කර ඇති නඩු දහතුනක් මගින් ඉල්ලා තිබුණු රු.66,695,475 ක් අසම්භාව්‍ය බැරකම් ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කර නොතිබුණි.

(ඊ) ශ්‍රී ලංකාව - 39, මූල්‍ය උපකරණ හඳුනා ගැනීම සහ මැනීම

(i) ණය සහ ලැබීම් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය ක්‍රමයට මැනිය යුතු වුවද, රු. 26,985,543 ක් වූ ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ ආයතනයෙන් (NEMO) ලැබියයුතු වසර 5 ක් ඉක්ම වූ ලැබිය යුතු වෙළඳ ශේෂය ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය ක්‍රමය යටතේ ගණනය කර නොතිබුණි. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම ශේෂයන් අධිගණනය වීමේ හැකියාවක් පැවතුණි.

(ii) සංස්ථාවේ සේවා අංශයට අයත් රු.39,613,600 ක් වූ ණයගැතියන්ගෙන් රු.20,631,145 ක මුදලක් වසර 05 කට වැඩි කාලයක් නිරවුල් නොවී පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, එම ශේෂයන් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු අඩුකිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට තැන්පතු, කලින් ගෙවීම් සහ අත්තිකාරම්, සේවා සඳහා අත්තිකාරම්, කම්කරු කොන්ත්‍රාත් අග්‍රිම, විශේෂ මුදල් අත්තිකාරම්, ණයගැති රැඳවුම් අත්තිකාරම්, NEMO සේවාදායකයින්ගෙන් රැස්කිරීම් සහ වෙනත් ලැබිය යුතු දෑ ලෙජර ගිණුම්වල පිළිවෙලින් රු.1,770,717 ක් , රු.405,653 ක් , රු.600,320 ක්, රු.6,025,672 ක්, රු.25,535,375 ක්, රු.13,260,041 ක් සහ රු .41,610,540 ක අසාමාන්‍ය බැර ශේෂයන් වූ බැවින්, අදාළ ගිණුම්වල වටිනාකම් එම ප්‍රමාණයන්ගෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ණය හිමි පාලන ගිණුමේ (8040) සහ උප කොන්ත්‍රාත් ගෙවිය යුතු ගිණුමේ රු.901,123 ක සහ රු.596,400 ක අසාමාන්‍ය හර ශේෂයන් වූ බැවින්, එදිනට එම වටිනාකම් එකී ප්‍රමාණවලින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) කේවල ණයගැති ශේෂය තුළ එකතු වටිනාකම රු.9,755,917 ක් වූ අසාමාන්‍ය බැර ශේෂයක් නිරීක්ෂණය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කේවල ණයගැති ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ඉදිකිරීම්, ඉදිකිරීම් උපාංග, යාන්ත්‍රික හා විදුලි සහ මාර්ග හා පාලම් යන අංශ විසින් දරන ලද එකතු වටිනාකම රු.12,977,558 ක වියදම සාණ ශේෂයක් ලෙස දක්වා තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වර්ෂයේ ලාභය රු.343,905 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඉ) ව්‍යාපෘතියේ තරා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය ගැනීම වෙනුවට ව්‍යාපෘතියේ සමස්ත පිරිවැයෙන් සියයට 89 ක් ව්‍යාපෘති ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය ලෙස ගණනය කර තිබුණි. එබැවින් ව්‍යාපෘතියේ නිම කිරීමේ ප්‍රතිශතය නිවැරදිව ගණනය කර නොතිබුණු අතර එම නිසා වර්ෂය සඳහා වූ ලාභය සහ සමුච්චිත ලාභය පිළිවෙලින් වැඩියෙන් හා අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඊ) ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ 44 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සංස්ථාව සතු අක්කර 13 යි රුඩ් 03 යි පර්චස් 35 ක භූමි ප්‍රමාණයකින් යුත් ඒකල පිහිටි ඉඩමේ වටිනාකම සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගිණුම්වලට ගෙන නොතිබුණි.
- (උ) ගිණුම්කරණ දෝෂයක් හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගෙවිය යුතු එකතුකළ අගය මත බදු ශේෂය රු.6,251,229 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඌ) 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයගැති අඩුවීම් සඳහා රු.60,656,980 ක අධි වෙන්කිරීමක් සංස්ථාව විසින් සිදුකර තිබුණි.
- (එ) යන්ත්‍ර සූත්‍ර කුලියට ගැනීමෙන් ඇතිවූ රු.7,695,261 ක නිමැවුම් බද්ද හඳුනාගෙන නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, එකතුකළ අගය මත බදු (VAT) වගකීම එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඒ) රු.2,979,078 ක් වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තුව ගෙවා හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වගකීමක් ලෙස දක්වා නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය වැඩියෙන් දක්වා තිබුණු අතර වගකීම එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඔ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු රු.1,190,229 ක් වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද (NBT) ප්‍රේෂණය කර හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වගකීමක් ලෙස දක්වා නොතිබුණු අතර එම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය වැඩියෙන් දක්වා තිබුණු අතර වගකීම එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඕ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ විලම්භිත බදු වත්කම් රු.1,149,661 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව විලම්භිත බදු වත්කම්	රු. 156,390,341
විගණනයේ ගණනය කිරීම අනුව විලම්භිත බදු වත්කම්	<u>155,240,680</u>
විලම්භිත බදු වත්කම් වැඩියෙන් දක්වීම	<u>1,149,661</u>
	=====

- (ක) සේරුවාවිල රාජමහා විහාරයට අයත් රු. මිලියන 7.2 ක් වටිනා ඉඩම සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගෙන තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති ඉඩම්වල වටිනාකම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ග) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණු රු. මිලියන 115.21 ක් වූ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි NEMO ආයතනයට අයත් නොවුනද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සඳහා රු.3,231,000 ක සමුච්චිත ක්ෂය හා රු.807,750 ක ක්ෂය ගලපා තිබුණි.
- (ච) ප්‍රදාන වශයෙන් ලැබුණු රු.1,293,933 ක් වූ ගොඩනැගිල්ල සහ රු.28,000,772 ක් වූ පිරියත, යන්ත්‍ර සහ උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ඉවත්කර තිබුණි. කෙසේ වුවද එය අපහරණය කර නොතිබුණි. එම වත්කම්වලින් පිළිවෙලින් රු.29,294,705 ක පිරිවැය සහ රු.13,661,882 ක සමුච්චිත ක්ෂයවීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කර තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගොඩනැගිලි සහ පිරියත, යන්ත්‍ර සහ උපකරණවල පිරිවැය හා සමුච්චිත ක්ෂයවීම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඡ) දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද රු.9,456,048 ක් වූ කොන්ක්‍රීට් සිල්පර වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට තොගවල පැවතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී ඒ මත සියයට 25 ක හෝ රු.2,364,012 ක අගය අඩුවීමක් පමණක් ගලපා තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල තොග වටිනාකම රු.7,092,036 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. තවද ඒකල වැඩපලෙහි පැවති රු.2,647,130 ක් වූ විකිණිය නොහැකි නිම් හාණ්ඩවල වටිනාකම අඩුකිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි.
- (ඣ) NEMO හි දීර්ඝ කාලයක සිට ඉතිරිව ඇති රු.62,238,799 ක් වූ අමුද්‍රව්‍ය තොගයේ වටිනාකම අඩුකිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අමුද්‍රව්‍ය තොගවල සාධාරණ වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පිළිබිඹුවී නොතිබුණි.
- (ඛ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී තැන්පතු ගිණුමේ රු.1,224,809 ක අසාමාන්‍ය බැර ශේෂයක් වූ බැවින්, තැන්පතු ගිණුමේ ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

2.2.3 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පෙන්වා ඇති NEMO හි සහ අන්තර් කණ්ඩායම් ශේෂය අතර රු.62,370,433 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. තවද, NEMO හි පෙන්වා ඇති ජංගම ගිණුම් ශේෂය වන රු.451,366,524 කින් රු.406,473,523 ක් ආරම්භක ශේෂය ලෙස ඉතිරිව පැවතුණි. එම ශේෂය පිළිබඳ විස්තර විගණනයට ලබා දී නොතිබුණි.
- (ආ) සංස්ථාවේ සහ ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති ගෙවිය යුතු ශේෂය අතර රු.216,068,743 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) 2012 සිට 2015 දක්වා කාලය තුළ රු.1,328,759 ක හඳුනා නොගත් තැන්පතු ශේෂය NEMO හි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනා නොගෙන පැවතුණි.
- (ඈ) ගෙවිය යුතු වැට් බද්ද රු.16,312,677 ක ආරම්භක හර ශේෂයකින් සමන්විත වේ. මේ සඳහා හේතු විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

- (ඉ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු.3,351,644 ක් වූ හඳුනා නොගත් තැන්පතු ගිණුමේ ශේෂය හඳුනා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගෙන පැවතුණි.
- (ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මිලදී ගත් කොන්ක්‍රීට් මිශ්‍රණයේ (සීඑම් 02) පිරිවැය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු.850,000 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, එය ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ රු.650,000 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. එබැවින් පැහැදිලි කළ නොහැකි රු.200,000 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) රු. මිලියන 696.31 ක් වටිනා පිරියත හා යන්ත්‍ර උපකරණ සහ රු. මිලියන 39.34 ක් වටිනා වාහනයක් ප්‍රදාන ලෙස ලැබුණද, ඒ පිළිබඳ විස්තර ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ දක්වා නොතිබුණි.
- (ඌ) ඒකල පෙර සවි අංගනයහි (වැඩබිම් අංක 237) සිදු කරන ලද තොග සත්‍යාපනයට අනුව, එකතුව රු.5,026,576 ක තොග උනතාවයක් හා රු.3,295,165 ක තොග අතිරික්තයක් හඳුනාගෙන ඇත. හේතු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- (එ) ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ බවුසර් දෙකෙහි පිරිවැය රු.530,000 ක් ලෙස දැක්වුවද, එය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට රු.567,000 ක් ලෙස ගෙන තිබුණි. පැහැදිලි නොකළ රු.37,000 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඒ) ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ දක්වා ඇති ට්‍රැක්ටර් ට්‍රේලර් දෙකෙහි පිරිවැය රු.330,000 ක් සහ රු.242,000 ක් වුවද, එය මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා රු.348,500 ක් සහ රු.265,000 ක් ලෙස ගෙන තිබුණි. පැහැදිලි නොකළ රු.18,500 ක සහ රු.23,000 ක වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඔ) 2014 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන සිල්පර අයිතම් 1507 ක වටිනාකම රු.8,958,361 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම තොගය රු.9,456,048 ක් ලෙස දැක්වුණි. තොගයේ එවැනි වැඩිවීමක් සඳහා සාක්ෂි නොවුණි.

2.2.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් එක් එක් විෂයයන් ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.

	ගිණුම් විෂයය -----	වටිනාකම ----- රු.	ඉදිරිපත් නොවූ සාක්ෂිය
(අ)	මුදල් අත්තිකාරම් ආරම්භක ශේෂය	4,881,229	උපලේඛණ සහ කාල විශ්ලේෂණය
(ආ)	ණයගැති ශේෂය - NEMO	14,031,470	කාල විශ්ලේෂණය
(ඇ)	ගෙවියයුතු උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ ආරම්භක ශේෂය	39,073,341	විස්තරාත්මක උපලේඛණ
(ඈ)	ගෙවියයුතු GST	9,594,208	විස්තරාත්මක උපලේඛණ
(ඉ)	ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු නිමවුම්	7,820,468	විස්තරාත්මක උපලේඛණ

(ඊ)	වෙනත් ගෙවියයුතු බදු	1,766,402	විස්තරාත්මක උපලේඛණ
(උ)	ලැබියයුතු තැන්පතු ශේෂය	11,839,770	කාල විශ්ලේෂණ
(ඌ)	ගනුදෙනුකරුවන්ට ගෙවියයුතු ශේෂය	543,921,906	විස්තරාත්මක උපලේඛණ
(ඞ)	NEMO ස්ථාවර වත්කම් සමුච්චිත ක්ෂය	118,245,087	විස්තරාත්මක උපලේඛණ

2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ශුද්ධ රැඳවුම් ශේෂය වූ රු.772,972,662 ක් වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට අයනොවී පැවතුණි. තවද, එකතු වටිනාකම රු.896,200,501 ක් වූ රු. මිලියන 5 ට ඉක්මවූ රැඳවුම් ශේෂයන් වසර 05 කට වැඩි කාලයක් පැවතුණි.
- (ආ) ඇණවුම් අත්තිකාරම් වෙක්පත් ආරම්භක ශේෂය වූ රු.8,956,071 ක් පියවා නොගෙන ගිණුම්වල පැවතුණි.
- (ඇ) සේවා අංශයේ රු.13,734,094 ක් වූ අයකර නොගෙන පවතින විදේශ මිලදී ගැනීම් පාලන ගිණුමේ ශේෂය 2012 සිට පැවතුණු අතර යාන්ත්‍රික හා විදුලි අංශයේ රු.29,968,288 ක් වූ විදේශීය මිලදී ගැනීම් පාලන ගිණුමේ ආරම්භක ශේෂය 2016 වර්ෂය අවසානය දක්වාද නිරවුල් කර නොතිබුණි. එම ශේෂයන් පිළිබඳ විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- (ඈ) රු. මිලියන 01 ක ඉක්මවූ එකතුව රු.255,388,399 ක් වූ ණයහිමි ශේෂයන් වසර 05 කට වැඩි කාලයක් නිරවුල් නොවී පැවතුණි.
- (ඉ) ඉදිරිපත් කරන ලද කාල විශ්ලේෂණයට අනුව, සේවාදායකයින්ගෙන් ලැබුණු වසර 05 ඉක්මවූ වැඩ ආරම්භකිරීමේ අත්තිකාරම් මුදල රු.182,345,510 වූ අතර අයවීමෙන් තොරව පැවතුණි.
- (ඊ) NEMO සතු රු.1,282,099 ක් වූ අනෙකුත් සේවාවන් සඳහා අත්තිකාරම් ශේෂයෙන් රු.501,763 ක මුදලක් වසර 03 කට වැඩි කාලයක සිට පැවතුණි.
- (උ) NEMO හි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති රු.13,088,124 ක් වූ කම්කරු කොන්ත්‍රාත් ගිණුම් ශේෂයෙන් රු.3,355,324 ක් වසර 03 කට අධික කාලයක සිට පැවතුණි.
- (ඌ) රු.33,182,436 ක් වූ ලැබියයුතු රැඳවුම් මුදල් ශේෂයෙන් රු.16,425,111 ක් 2013 වර්ෂයේ සිට අයනොවී පැවතුණි.
- (එ) රු.2,419,867 ක් වූ විශේෂ මුදල් අත්තිකාරම් ශේෂයක් සහ රු.3,196,096 ක් වූ ආපසු ගෙවිය යුතු තැන්පතු ගිණුම් ශේෂයක් අයකර ගැනීමෙන් හෝ පියවීමෙන් තොරව 2013 වර්ෂයේ සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පැවතුණි.

2.4 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් අනුකූල නොවීම් අවස්ථා විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම
(අ) 2002 අංක 14 දරන එකතුකළ අගය මත බදු පනත	සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ එකතුව රු.46,823,823 ක් වූ එකතු කළ අගය මත බදු ප්‍රේෂණය කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.
(ආ) 2009 අංක 09 දරන ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනත	සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ එකතුව රු.1,193,334 ක් වූ ජාතියේ ගොඩනැගිලි බදු ප්‍රේෂණය කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.
(ඇ) 2006 අංක 13 දරන ආර්ථික සේවා ගාස්තු සංශෝධිත පනතේ 02 වගන්තිය	කාර්තුවකට රු. මිලියන 50 කට වඩා වැඩි ආදායමක් උපයන ආයතන, කාර්තුවකට රු. මිලියන 30 නොඉක්මවන පරිදි ආදායමෙන් සියයට 0.5 කට සමාන ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, විගණනය කළ ගණනය කිරීමේදී 2016 වර්ෂයේ සංස්ථාව උපයන ලද ආදායම වූ රු.595,815,627 ට අදාළව රු.2,979,078 ක ගෙවිය යුතු ආර්ථික සේවා ගාස්තු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ප්‍රේෂණය කර නොතිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාවේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.904,479,014 ක බදුවලට පසු ශුද්ධ අලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපී පසුගිය වර්ෂයේ බදුවලට පෙර ශුද්ධ අලාභය වූ රු.744,581,777 සමඟ සැසඳීමේදී, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු.15,966,127 ක දැඩි පිරිහීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. පොළී වියදම රු.44,819,242 කින් වැඩිවීම, පරිපාලන වියදම රු.150,310,378 කින් වැඩිවීම, වෙනත් ආදායම් රු.181,870,344 කින් අඩුවීම සහ මූල්‍ය පිරිවැය රු.50,544,183 කින් ඉහළ යාම මෙම තත්ත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

3.1.1 සංස්ථාවේ එකතූකළ අගය

2012 සිට 2016 දක්වා සංස්ථාවේ එකතූකළ අගය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

	2016 රු.	2015 රු.	2014 රු.	2013 රු.	2012 රු.
බදු වලට පසු ලාභය/(අලාභය)	(904,479,014)	(744,581,777)	74,534,988	122,726,033	204,121,567
(+) සේවක ප්‍රතිලාභ	227,564,599	188,769,676	165,177,185	175,236,245	105,922,244
ගෙවූ බදු - එකතූ කළ අගය මත බදු	78,839,708	79,009,022	154,211,263	223,179,026	292,982,089
- ආර්ථික සේවා ගාස්තු	-	-	-	-	13,039,101
- ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු	7,479,913	5,255,365	6,870,861	7,904,555	6,337,719
ක්ෂය	252,023,956	253,333,230	250,696,182	131,318,279	66,472,758
සංස්ථාවේ එකතූකළ අගය	(338,570,838)	(218,214,484)	651,490,479	660,364,138	688,875,478

සංස්ථාවේ එකතූකළ අගය 2012 වර්ෂයේ සිට 2014 දක්වා පිරිහී ගොස් තිබුණු අතර ඉන් පසුව එය සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා අසාමාන්‍ය සෘණ ප්‍රතිඵලයක් පෙන්නුම් කෙරිණි.

3.2 විශ්ලේෂණාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.2.1 ලාභදායීතාවය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඊට පෙර වර්ෂ හතරක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයේදී 2012 වර්ෂයේ අතිරික්තයක් වූ බව හෙළිදරව් වූ නමුත් 2012 සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා එය ක්‍රමයෙන් පිරිහී තිබුණි. එනිසා 2012 වර්ෂයේ රු.204,121,567 ක් වූ අතිරික්තය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට රු.904,479,014 ක හිඟයක් බවට පත්ව තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

	2016 රු.	2015 රු.	2014 රු.	2013 රු.	2012 රු.
ආදායම	2,680,642,996	3,168,016,408	7,403,418,660	7,965,731,512	7,951,205,894
දළ ලාභය	(747,945,689)	(799,394,028)	195,346,353	522,549,676	653,919,737
(-) පරිපාලන වියදම්	(423,964,951)	(273,654,573)	(388,165,985)	(424,107,378)	(439,624,663)
මෙහෙයුම් ලාභය/අලාභය	(1,171,910,640)	(1,073,048,601)	(192,819,632)	98,442,298	214,295,074
(+) වෙනත් ආදායම්	244,566,731	426,437,075	299,423,834	121,717,774	25,910,734
(-) ඔද්ධ මූල්‍ය ආදායම/(වියදම)	(112,768,542)	(62,224,359)	(59,998,458)	(71,587,241)	(14,297,253)
බදු වලට පෙර ලාභය/අලාභය	(1,040,112,451)	(708,835,885)	46,605,744	148,572,831	225,908,555
(-) බදු	135,633,437	(35,745,892)	27,929,244	(25,846,798)	(21,786,988)
බදු වලට පසු ලාභය/අලාභය	(904,479,014)	(744,581,777)	74,534,988	122,726,033	204,121,567

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කෙරේ.

- (අ) පරිපාලන වියදම් පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 35 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.
- (ආ) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව අනෙකුත් ආදායම් සියයට 42.64 කින් අඩු වී තිබුණි.

- (ඇ) ශුද්ධ මූල්‍ය වියදම පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 44.82 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.
- (ඈ) බදු ගෙවීමට පෙර පාඩුව පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 31.85 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.
- (ඉ) බදුවලට පසු අලාභය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 17.67 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.

3.2.2 ගිණුම්කරණ අනුපාත

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත කිහිපයක් පහත පරිදි වේ.

ගිණුම්කරණ අනුපාතය -----	2015 ----- සියයට	2016 ----- සියයට
දළ ලාභ අනුපාතය	(25.23)	(27)
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	(22.37)	(38.8)
පිරිවැටුම මත පරිපාලන වියදම	8.64	15.81
පිරිවැටුම මත ශුද්ධ මූල්‍ය වියදම	1.96	4.20
ජංගම අනුපාතය	0.98	0.94
ක්ෂණික අනුපාතය	0.92	0.88

- (අ) පෙර වසර හා සසඳන විට, දළ ලාභ අනුපාතය සියයට 7 කින් පිරිහී තිබුණි.
- (ආ) පෙර වසර හා සසඳන විට, ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය සියයට 72 කින් පිරිහී තිබුණි.
- (ඇ) පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව ජංගම අනුපාතය 0.98 සිට 0.94 දක්වා අඩුවී තිබුණු අතර ක්ෂණික අනුපාතය 0.92 සිට 0.88 දක්වා අඩු වී තිබුණි.